

Як правильно та швидко змінити ім'я в Україні?

Мабуть кожен із нас, шановні читачі, хоча б одного разу в житті замислювався над тим, а чи не змінити мені моє ім'я? А можливо прізвище? Чи по батькові?

Я впевнена, що багато хто ставив собі таке запитання... А пам'ятаєте іронічний комедійний фільм «За двома зайцями», який знятий за однойменним незабутнім твором нашого видатного письменника Михайла Старицького та його головного героя Свирида Петровича **Голохвостого**?

«Честь імею рикомендувать себя: Свирид Петрович **Голохвастов**, собственной персоной». Свирид Петрович завжди соромився свого прізвища та відрекомендовувався як «Голохвастов», так йому «кортіло» бути великим та справжнім паном. І не останню роль в цьому він приділяв своєму прізвищу.

Часто маючи неблагозвучне чи важке, як ми вважаємо, у вимові прізвище або ім'я ми задумуємось про можливість змінити його.

Або, можливо Ви хотіли би змінити національне прізвище та ім'я на українські чи навпаки. Можливо це допоможе Вам відчувати себе впевненіші в іноземній державі. Так, з практики хочеться зазначити, що найчастіше наші громадяни змінювали прізвища з українських на німецькі, італійські, єврейські та англійські.

А що робити тим жінкам, які після розірвання шлюбу вирішили перейти на дошлюбне прізвище? Однозначно вихід є – це зміна імені.

Так що ж це таке: зміна імені та як її провести в Україні?

Сьогодні ми розглянемо все детально та прискіпливо. Відразу скажу, процедура не складна і не займає багато часу.

Згідно нашого законодавства ім'я фізичної особи в Україні складається не тільки із Вашого власного імені, воно включає також Ваше прізвище та по батькові.

До 2007 року в Україні можливо було змінити не лише прізвище та власне ім'я, але й по батькові особи. Багато громадян в радянський період змінювали саме по батькові. Пов'язано це було, в основному, з національним корінням. Воно і не дивно, адже отримати освіту чи гідну роботу, маючи певну національність було при радянській владі досить проблематично. Тому не дивно і бажання людей проводити ці зміни. Так, наприклад, змінювали по батькові з «Мошкович» на «Михайлович» чи «Срулівна» на «Іванівна».

Зараз Ви можете змінити по батькові лише у певних випадках, але про це трішки пізніше.

Почнімо з того чи хто має право на зміну імені в Україні?

Отже, зміна імені (прізвища, власного імені та по батькові) в нашій державі проводиться лише виключно щодо громадян України, тобто якщо Ви іноземець здійснити це в Україні Ви не зможете.

З якого ж віку можна провести зміну імені? Не дивлячись на те, що особа до 18 років, за нормами Сімейного законодавства в Україні, не є повнолітньою, закон наділяє її певним об'ємом прав.

Так, правовий статус дитини із чотирнадцяти років істотно змінюється. З моменту досягнення цього віку дитина може:

- звертатись за захистом своїх прав безпосередньо до суду;

- звертатись до суду з позовом про позбавлення батьківських прав;
- самостійно укласти договори банківського вкладу і рахунку;
- має право самостійно обирати лікаря і методи лікування відповідно до його рекомендацій;
- самостійне розпоряджатися своїми доходами (стипендією, зарплатою та іншими доходами);
- являться членом молодіжних громадських організацій;
- керувати велосипедом при пересуванні на дорозі;
- навчатися водінню мотоциклом чи мопедом;
- отримати інформацію щодо свого усиновлення;
- вільно обирати місця свого проживання;
- працювати за згодою одного з батьків у вільний від навчання час для виконання легкої роботи;
- участь у розпорядженні аліментами, які одержані для її утримання.

З шістнадцяти років Ви можете:

- самостійно укласти різноманітні трудові договори;
- навчатися водінню автотранспортних засобів та отримати права водія;
- самостійно та вільно виїжджати за межі України;
- взяти шлюб за рішенням суду, якщо буде встановлено, що це відповідає інтересам особи;
- право на власний розсуд змінити своє прізвище та (або) власне ім'я.

Отже, саме вік шістнадцяти років визначено Цивільним кодексом України як граничний вік фізичної особи з якого вона має право на власний розсуд змінити своє прізвище та (або) власне ім'я.

Але, якщо навіть Ви не досягли цього віку, законодавець передбачає Ваше право змінити своє прізвище та (або) власне ім'я за згодою батьків або одного з них, але лише у певних випадках. А саме:

- якщо другий з батьків помер чи визнаний безвісно відсутнім, або оголошений померлим;
- якщо визнаний обмежено дієздатним, недієздатним чи позбавлений батьківських прав щодо цієї дитини;
- якщо відомості про батька чи матір дитини виключено з актового запису про її народження;
- якщо відомості про чоловіка як батька дитини внесені до актового запису про її народження за заявою матері (матері-одиначки).

Зверніть увагу, що це Ви можете зробити з моменту досягнення чотирнадцяти років.

У разі якщо над фізичною особою, яка досягла чотирнадцяти років, встановлено піклування, зміна прізвища та (або) власного імені такої особи здійснюється за згодою піклувальника.

Для наших читачів, одразу поясню, що опіка встановлюється над дитиною, яка не досягла чотирнадцяти років, а піклування на дитиною у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років..

У випадках, якщо Ваш батько змінив своє власне ім'я або, якщо відомості про нього були виключені з актового запису про народження, а також у разі

усиновлення чи визнання усиновлення недійсним або його скасування, Ви також маєте право на зміну по батькові з моменту досягнення чотирнадцяти років.

Отже, якщо Вам виповнилось шістнадцять років і Ви впевнені в своєму бажанні змінити ім'я, можете сміливо звертатись до відділу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем Вашого проживання. Так, саме за місцем Вашого проживання, а не перебування. Законом України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» замість прописки введений режим реєстрації фізичних осіб при зміні місця їх проживання або перебування за їх заявою.

Згідно вищевказаного закону, місце проживання – це адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає строком понад шість місяців на рік, а місце перебування – це адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає строком менше шести місяців на рік.

Громадяни України, а також іноземець чи особа без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, зобов'язані протягом десяти днів після прибуття до нового місця проживання зареєструвати місце проживання.

Вищевказним законом визначено поняття реєстрації – це внесення інформації до Єдиного державного демографічного реєстру та до паспортного документа про місце проживання або місце перебування особи із зазначенням адреси житла.

Саме для підтвердження факту Вашого місця проживання за певною адресою наявність паспорта громадянина України є обов'язковою при зверненні до відділу державної реєстрації актів цивільного стану.

Працівники відділу державної реєстрації актів цивільного стану нададуть Вам заяву затвердженої форми, яка заповнюється письмово. До заяви про зміну імені додаються також свідоцтво про Ваше народження, свідоцтво про шлюб (у разі, коли Ви перебуваєте у шлюбі) чи свідоцтво про розірвання шлюбу (у разі, коли шлюб розірвано), свідоцтва про народження дітей (у разі, коли Ви маєте малолітніх або неповнолітніх дітей), Ваша фотокартка та квитанція на сплату державного мита.

У випадках, якщо Ви колись раніше проводили зміну імені до документів також додатково додається свідоцтва про зміну імені заявника, батька чи матері.

Для зміни імені фізичної особи, яка досягла чотирнадцятирічного віку, разом з відповідною заявою подається свідоцтво про народження, довідка з місця проживання та заява в письмовій формі батьків (одного з батьків - у разі, коли другий помер, визнаний безвісно відсутнім, оголошений померлим, визнаний обмежено дієздатним, недієздатним, позбавлений батьківських прав щодо цієї дитини, а також якщо відомості про батька (матір) дитини виключено з актового запису про її народження або якщо відомості про чоловіка як батька дитини внесені до актового запису про її народження за заявою матері.

Під час подання заяви про зміну імені працівник відділу державної реєстрації актів цивільного стану звіряє вказані в ній відомості з поданими Вами документами та попереджає про встановлену законодавством відповідальність за повідомлення неправдивих відомостей.

На підставі Вашої заяви про зміну імені відділом, до якого Ви звернулись буде сформовано справу. З метою підтвердження поданих Вами документів до справи будуть долучені витяги з Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

Після чого відділ державної реєстрації актів цивільного стану надсилає всі матеріали до територіального органу Національної поліції за місцем Вашого проживання для надання висновку про можливість зміни імені. Ця процедура є обов'язковою і встановлюється з метою перевірки здійснення щодо Вас кримінального провадження або перебування під адміністративним наглядом чи, наприклад, наявності судимості, яку не погашено або не знято в установленому законом порядку.

Територіальний орган Національної поліції України за результатами відповідної перевірки, яка проводиться безоплатно, у місячний строк готує та надсилає висновок про можливість зміни імені разом з усіма матеріалами до відділу державної реєстрації актів цивільного стану.

І лише після отримання дозволу на зміну імені заявником, відділ державної реєстрації актів цивільного стану до якого Ви звернулись на підставі документів про зміну імені та висновку територіального органу Національної поліції України про можливість зміни імені буде готує висновок про надання дозволу на зміну імені або про відмову у зміні імені в двох примірниках, один з яких надсилає Вам для ознайомлення.

Окрім вищевказаних підстав для відмови у наданні дозволу на зміну імені є також офіційне звернення правоохоронних органів іноземних держав про оголошення розшуку заявника чи подання подання заявником неправдивих відомостей.

Окремо зазначу, що відмова у наданні дозволу на зміну імені може бути оскаржена в судовому порядку.

Загальний строк розгляду Вашої заяви про зміну імені відділом державної реєстрації актів складає три місяці.

Можливо для деяких це занадто довгий строк і Ви забажаєте скористатися послугами так званих «фірм», які рекламують провести зміну імені та видати Вам свідоцтво про зміну імені за один-два дні, але пам'ятайте про встановлений законодавством строк і скороченню він не підлягає.

І ось, нарешті Ви отримали надання дозволу на зміну імені. Перше, що Ви повинні зробити це звернутись до відділу державної реєстрації актів цивільного акту у тримісячний строк від дня надання дозволу для проведення державної реєстрації зміни імені.

І пам'ятайте, якщо заявник без поважних причин у зазначений строк не звернувся до відділу державної реєстрації актів цивільного стану для державної реєстрації зміни імені, дозвіл на зміну імені втрачає силу.

Після державної реєстрації зміни імені відділом державної реєстрації актів цивільного стану та отримання відповідного свідоцтва Вам необхідно буде змінити цілий ряд документів.

Такі документи як атестат та трудова книжка не потрібно змінювати. В трудовій буде зроблено лише виправлення, а при необхідності пред'явлення атестата разом з цим документом Ви пред'являєте свідоцтво про зміну імені.

А от такі документи як паспорт, ідентифікаційни код платинка податків, паспорт громадянина України для виїзду за кордон, а також банківські відомості, різноманітні договори та заповіти, за наявності студентський квиток обов'язково потрібно отримувати нові.

При отриманні у відділі державної реєстрації актів цивільного стану свідоцтва про зміну імені в обов'язковому порядку на першій сторінці Вашого паспорта громадянина України у формі книжечки робиться відмітка про те, що зазначений документ підлягає обміну в місячний строк у зв'язку зі зміною імені.

Окремо хочеться відзначити той момент, що за чинними нормами законодавства реєстрація зміни імені не тягне за собою внесення змін до актових записів цивільного стану, складених стосовно особи, яка змінила ім'я, та її малолітніх і неповнолітніх дітей, крім передбачених законом випадків, а також повнолітніх дітей.

На підставі актового запису про зміну імені в актовому записі про народження малолітньої дитини заявника змінюються відомості щодо імені батька та по батькові дитини лише у разі подання батьками відповідної заяви про зміну по батькові дитини.

Для наших співвітчизників, які постійно проживають за кордоном зміна імені також можлива. Для цього Вам потрібно лише звернутись до дипломатичного представництва або консульської установа України, де Ви перебуваєте на постійному консульському обліку з паспортом громадянина України для виїзду за кордон.

І на останок хочеться додати, щоб Ваш крок по зміні імені був цілком обдуманим та впевненим. Будьте впевнені в своєму виборі. Не робіть це з образи ч інших мотивів. Адже наше прізвище це наше родинне коріння, а ім'я це подарунок наших батьків, який завжди з нами.

І не прізвище чи ім'я вирішує нашу долю, а лише ми самі кожного дня і кожної миті формуємо крок за кроком своє життя.

І можливо, не таке миловидне, на наш погляд, ім'я нам дісталось, але відношення інших людей до нас це наші з Вами вчинки. Можна прославити своє прізвище, а можна знеславити його.

Але, якщо ж все таки у Вас виникли обставини, які привели до необхідності змінити ім'я маю надію, що дана інформація стане Вам в нагоді.

Отже, сміливо скажіть собі : «Я МАЮ ПРАВО ЗМІНИТИ ІМ'Я!»

Упорядники:

Братішко Б.В.

Арсенко О.О.